

Синтакса

(прилошке одредбе, типови атрибута, апозитивне одредбе)

(вежбања)

1. У следећој реченици подвуци **адвербијалну одредбу** и одреди јој врсту:

Дечак је поскочио од радости.

2. Заокружи слово испред реченице у којој се налази **прилошка одредба за место**:

а) *Марко радо игра кошарку.*

б) *Иван је у аутобусу изненада угледао Тању.*

в) *Оженио се из љубави.*

3. Напиши реченицу у којој је употребљен један или више **придевских (конгруентних) атрибута**.

4. Подвуци **одредбу за узрок** у реченици:

Хера је била љута на Париса и Тројанце што је нису изабрали за најлепшу богињу.

5. Одреди функцију **подвученог конституента** у реченици:

Индира је отворила врата свемирског брода.

6. Подвуци све речи у **функцији атрибута** у реченици:

Те празне усамљене зграде пружале су слику потпуне напуштености.

7. Заокружи **рекцијски падежни атрибут**:

жена црне косе, ташина од коже, књига Тање Марковић, страх од висине

8. Напиши реченицу у којој ћеш употребити **падежни атрибут с прилошким значењем**.

9. Анализирај помоћу дијаграма **именичке синтагме**: *оно несташно дете, девојка плавих очију.*¹

10. Заокружи слово испред примера за **падежни атрибут с придевским значењем**:

а) *бављење спортом*

б) *таленат за писање*

в) *кафа без шећера*

11. Из синтагме *Белерфонов коњ лепог изгледа* препиши:

а) **придевски атрибут**

б) **падежни атрибут**

12. Шта је **апозитив**?

13. Одреди **функцију подвученог конституента** у реченици *Херу, сујетног и скромног изгледа, Парис није изабрао за најлепшу међу богињама.*

14. Анализирај именичку синтагму *змија отровница* помоћу дијаграма.²

15. Међу следећим примерима **атрибутив** је:

а) романи Иве Андрића

б) роман „Проклета авлија”

в) роман о патњи

16. Одреди **функцију подвученог конституента** у реченици *Иван, задубљен у мисли, није чуо звоно.* _____

17. **Апозиција** је:

а) именица или именичка синтагма у истом падежу као и именички конституент коме се додаје

б) придев или придевска синтагма конгруентна у роду, броју и падежу са именичким конституентом коме се додаје

18. Одреди **функцију подвученог конституента** у реченици *Луче смо срели Јасну, Тањину другарицу из одељења.*

19. Наведи **две именичке синтагме** у којима су употребљени различити типови **атрибутива**. Атрибутиве у њима подвуците.

20. Анализирај помоћу дијаграма подвучени део реченице *Посматрао је Фруику гору, објану сунцем на заласку.*³

² Приликом анализе ти може послужити пример дијаграма именичке синтагме у *Граматници српског језика за гимназије и средње школе* Ж. Станојчића и Љ. Поповића (Дијаграм бр. 3, тачка 463).

³ Приликом анализе ти могу послужити примери анализе апозитива и апозиције у *Граматници српског језика за гимназије и средње школе* Ж. Станојчића и Љ. Поповића (Дијаграм бр. 12, тачке 469, 470, 471).

Литература

1. Ж. Станојчић, Љ. Поповић, *Граматика српског језика за гимназије и средње школе*, Београд, ЗУНС, 2008.
 2. Михаило Стевановић, *Савремени српскохрватски језик II*, Београд: Научна књига, 1974.
-